

**תפ"ח 37502/02/17 - מדינת ישראל נגד גולן הייב, ת.ז. - נדון, פרג'
הייב, ת.ז. - נדון, פידה הייב, מוחמד הייב, ראמי הייב, ת.ז. - נדון, האיל
הייב, חוד אבטחה בע"מ - הסדר טיעון...**

בית המשפט המחוזי בנצרת

תפ"ח 37502-02-17 מדינת ישראל נ' הייב(עציר) ואח'

בקשה מס' 627

לפני כבוד השופט אסתר הלמן, ס.נשיא - אב"ד כבוד השופטת יפעת שיטרית כבוד
השופט סאאב דבור
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשמים

1. גולן הייב, ת.ז. - נדון
2. פרג' הייב, ת.ז. - נדון
3. פידה הייב, ת.ז. - נדון
4. מוחמד הייב, ת.ז. - נדון
5. ראמי הייב, ת.ז. - נדון
6. האיל הייב, ת.ז. - נדון
7. חוד אבטחה בע"מ - הסדר טיעון
8. שעלאן פלאח ת.ז. - הסדר טיעון
9. כנפי עטלף שירותי אבטחה בע"מ
10. גאנם פלאח ת.ז.
11. מקיפי מרום 300 בע"מ - נדונה
12. פאדי סויטאת ת.ז. - כתב האישום נגדו נמחק
13. נימר פלאח ת.ז. - נדון
14. ד.ס. בטחון ויעוץ בע"מ
15. דוד סלע ת.ז.
16. אדם שליט ת.ז. - נדון
17. בת-אל שליט ת.ז. - כתב האישום נגדה נמחק
18. טלעת אבו ג'אמע (עצור בפיקוח) ת.ז.
19. ליאור אבטחה בע"מ
20. מובילי עירון בע"מ
21. תאג אבטחה בע"מ
22. שיר ושי נכסים בע"מ
23. נץ פלוס בע"מ
24. לייק נץ המערב בע"מ 515085280
25. עארף תימור סלאמה ת.ז. - הסדר טיעון
26. אורגן אבטחה ושרותים בע"מ - הסדר טיעון
27. סמג אבטחה, שמירה ונקיון בע"מ - הסדר טיעון
28. אלכסנדר אקסלרוד ת.ז. - נדון
29. יבגני ויסמן ת.ז. - הפסקת הליכים
30. רמדאן מפארג'ה ת.ז.
31. מ.ס. קילנור בע"מ

עמוד 1

החלטה

1. בראשית שנת 2017 הוגש כתב אישום כנגד 31 נאשמים. לחלקם יוחסו עבירות סחיטת דמי חסות באיומים במסווה של שירותי שמירה, והכל במסגרת ארגון פשיעה ותוך ביצוע עבירות מס והלבנת הון. לאחרים (שהם הנאשמים הרלוונטיים להחלטה זו - להלן: "**הנאשמים**"), יוחסו עבירות שתרמו להגשמת העבירות שבוצעו על ידי ארגון הפשיעה הנ"ל, וזאת באמצעות הלבנת הון ועוד.

2. כבר בשלב מוקדם של ההליך ביקשו הנאשמים להפריד את משפטם זה מזה. המאשימה התנגדה לכך נחרצות מטעמים ראיתיים בשל הקשר ההדוק בין הנאשמים - מחשש כי הפרדת המשפטים תביא לקביעות עובדתיות סותרות וכן מטעמי יעילות - פיצול ההליכים היה גורר אחריו שמיעתם של אותם עדי תביעה במסגרת הליכים מקבילים. בהחלטתנו מיום 15/9/2017 קיבלנו את עמדת המאשימה ודחינו את הבקשה להפרדת המשפטים.

מאז התקיים מספר רב של ישיבות, בהן נשמעו עדים רבים מאוד, ולמעשה פרשת התביעה הגיעה כמעט לסיומה (ביום 4/7/21 נעתרנו לבקשת המאשימה לחזור בה מהצהרתה "אלה עדיו" ולהוסיף 2 עדי תביעה שלאחריהם תושלם פרשת התביעה).

3. בפנינו כיום בקשת המאשימה להפריד את משפטם של הנאשמים 18 עד 24 מעניינם של יתר הנאשמים, ולחלופין, להורות על שינוי סדר הנאשמים בכתב האישום. על פי המפורט בבקשה ובטיעוני ב"כ המאשימה בעקבות הודאותיהם של הנאשמים 7, 8, 25 - 27 בכתבי האישום המתוקנים שהוגשו בעניינם, הצטמצמה יריעת המחלוקת וכיום היא מתמקדת במערכת היחסים בין הנאשמים 9 ו- 10 לבין נאשם מס' 18 והחברות שבשליטתו (נאשמות 19 - 24). לפי הנטען, דברים שמסר נאשם מס' 18 בחקירתו במשטרה מהווים גרסה המפלילה לא רק אותו, אלא גם את הנאשמים 9 ו- 10.

לטענת המאשימה "**יש חשש ממשי כי נאשם 18 ימנע מלהעיד להגנתו ובכך ייווצר עיוות דין שיפגע ביכולת לחשוף את האמת בפני בית המשפט**". המאשימה מוסיפה, כי הגם שלנאשם מס' 18 יש זכות קנויה בדין שלא להעיד, החלטתו לעשות כן תיצור "כשל טכני" שימנע מהמאשימה לעשות שימוש בדברים שמסר נאשם זה כנגד נאשמים אחרים. האפשרות לזיכוי הנאשמים 9 ו- 10 מחמת אי הבאת ראיות מספקות, או מחמת הספק שיכול להיפתר באמצעות דבריו של נאשם מס' 18, תהווה, כך לטענת המאשימה, כשל טכני, ותפגע קשות באינטרס הציבורי לחשוף את כל האמת ולעשות משפט צדק.

המאשימה סבורה כי "**לא ניתן היה לבקש את הפרדת המשפט בשלב אחר של ההליך זולת השלב הנוכחי**", זאת בהתחשב בכך שמרבית העדים שהעידו בעניינם של נאשמים 9 ו- 10 הם רלוונטיים גם כנגד נאשמים 18 עד 24 ולו הופרד הדין בשלב מוקדם יותר, היה הדבר יוצר עומס כבד על המערכת בשל הצורך לשמוע את העדים פעמיים.

המאשימה הוסיפה כי הפרדת המשפטים בשלב זה לא תפגע בהגנת הנאשמים. הסיבה לכך היא שפרשת ההגנה עדיין לא החלה והנאשמים מכירים היטב את גרסאותיו של הנאשם מס' 18 בחקירה.

עוד טענה המאשימה כי מבחינתה פשוט יותר היה להמתין עד לשלב פרשת ההגנה של הנאשם מס' 18 ורק אז, אם יבחר שלא להעיד, לבקש את הפרדת הדיון, אלא ששלב זה יהיה מאוחר לניהול פרשת ההגנה על ידי הנאשם מס' 10, ולכן ייגרם לו עיוות דין אם יופרד הדיון בשלב ההוא.

המאשימה מפנה לסעיף 88 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: **"החסד"פ**), וטוענת כי השימוש בסעיף זה ראוי שייעשה גם במצבים כגון דא, וזאת על מנת למנוע עיוות דין.

4. לחלופין, **"על מנת למנוע הליך מקביל מכביד ועל מנת להימנע מן הצורך להיזקק לשתי הכרעות דין מקבילות"**, מבקשת המאשימה להתיר שינוי סדר נשיאת דברי הפתיחה של הנאשמים, כך שהנאשמים 18 - 24 יישאו את דברי פתיחתם ויביאו ראיותיהם קודם לנאשמים 9 ו - 10. במצב דברים זה, אם יחליט נאשם מס' 18 להעיד, לא יהיה צורך בהפרדת המשפטים. רק אם יחליט נאשם מס' 18 לא להעיד, אזי יורה בית המשפט על הפרדת המשפטים, מבלי לגרום עיוות דין למי מהנאשמים.

המאשימה מסתמכת על סעיף 160 לחסד"פ, בטענתה כי סדר מסירת העדויות נמצא בסמכותה הבלעדית של המאשימה, הקובעת את הסדר בו רשומים הנאשמים בכתב האישום. לטענתה, הסדר בו מופיעים הנאשמים בכתב אישום לא מיועד להגן על אינטרס מיוחד של נאשם כזה או אחר, לכן גם ניתן לשנותו בקלות יחסית, במצב שבו יכול להיגרם עיוות דין (ת"פ (י-ם) 3120/02 **מדינת ישראל נ' רון ("פרשת פל - קל")**).

המאשימה הוסיפה כי תזכיר חוק סדר הדין הפלילי (הפרדת המשפט), התשע"ז - 2016, המאפשר לתביעה לפעול בדרך המבוקשת מבלי לקבל אישור בית המשפט, תלוי וממתין לחקיקה מתאימה בכנסת.

5. באי הנאשמים מתנגדים לבקשה ומבהירים כי היענות לה, או לבקשה החלופית, תסב נזק להגנתם ותגרום לעיוות דין.

ראשית, נטען כי המאשימה היא שהתנגדה להפרדת המשפטים בפתח ההליך ועמדה על כך שאין דרך להפריד את הדיון. בקשתם של הנאשמים להפריד את המשפטים נדחתה על ידי בית המשפט, תוך קביעה כי איחוד הדיונים נועד להשיג שתי תכליות עיקריות - האחת, עניינה יעילות דיונית וחסכון בזמן שיפוטי והשנייה, נסובה אודות קידום צדק מהותי בהערכה אחידה של הראיות. לטענת הנאשמים, לא ברור כיצד לגישת המאשימה השתנה כעת הרציונל שעמד בבסיס החלטה זו.

ההגנה טוענת עוד כי הבקשה להפרדת המשפטים מבוססת על השערות לא מבוססות של התביעה, שלפיה הנאשם מס' 18 עלול שלא להעיד. לפי הנטען, אם חשש זה קיים היה בעת הגשת כתב האישום, מדוע לא הוגשו כתבי אישום נפרדים ולמה בחרה המאשימה את סדר הנאשמים כפי שהוא מופיע בכתב האישום?

ההגנה סבורה כי הבקשה להפרדת המשפטים היא בעיקרה טקטית, כאשר מטרתה האמיתית של המאשימה היא לשנות את סדר הנאשמים. לפי הנטען, כללי הפרוצדורה הפלילית נועדו לאפשר לכל צד לדעת מה הן זכויותיו הדיוניות ולכלכל לפיהן את התנהגותו במשפט, כאשר השימוש בסעיף 160 לחסד"פ נועד לאפשר לבית המשפט שיקול דעת לסטייה מן הכללים אם ברור כי יישום הכללים יביא לעיוות דין. קבלת בקשתה של המאשימה תאפשר, כך נטען, בכל הליך פלילי להחליף את סדרי העדת הנאשמים לפי ראיות עיניה של המאשימה ללא כל טעם ממשי.

לאור האמור, לטענת ההגנה, היענות לבקשה על שני רכיביה משמעותה פגיעה קשה בהגנת הנאשמים והתעלמות מ"כללי המשחק" ללא הצדקה.

דין והכרעה

6. לאחר ששקלנו את טיעוני הצדדים ובחנו היטב את הנימוקים שהועלו על ידי המאשימה, כמו גם הפסיקה אליה הפנתה שוכנענו כי דין הבקשה להידחות.

7. בעקבות הסדרי טיעון שהושגו בין המאשימה ובין חלק מן הנאשמים, תוקן ביום 3/11/19 כתב האישום ביחס לכל הנאשמים, כך שכיום מייחסת המאשימה לנאשמים הרלוונטיים ביצוע עבירות מס והלבנת הון באמצעות הוצאת חשבוניות כוזבות. לפי כתב האישום, מפיצי החשבוניות הכוזבות (ביניהם הנאשם מס' 18 והחברות שבשליטתו - נאשמות 19 עד 24) בצוותא עם נאשמים 9 ו- 10 הנפיקו חשבוניות כוזבות הנחזות להיות חשבוניות בגין תשומות שהוציאה, לכאורה, נאשמת מס' 9 (כנפי עטלף) למפיצי החשבוניות עבור שירותי שמירה, אבטחה וסיוע, הגם שלא סופק לחברת כנפי עטלף שירות כאמור.

לגרסת המאשימה, כפי שהובאה כבר מתחילתו של ההליך, קיים קשר הדוק בין העבירות המיוחסות לנאשמים אלה, והתשתית הראייתית לגביהן היא בבחינת "תמונת ראי".

8. מנימוקי הבקשה להפרדת המשפטים עולה כי המאשימה סברה ועודנה מחזיקה בדעה כי נכון היה לנהל את פרשת התביעה כשההליך נשמע במאוחד ביחס לכל הנאשמים בפרשה וזאת מטעמי יעילות. אלא שלדידה, בשלב זה, משתמה פרשת התביעה (למעט שני עדים שנתווספו רק לאחרונה), זהו השלב הנכון ביותר להפרדת המשפטים.

9. אין חולק כי סעיף 88 לחסד"פ מאפשר לבית המשפט בכל שלב שלפני הכרעת הדין לצוות על הפרדת המשפט. תכליתו של ההסדר הקבוע בסעיף זה היא מחד, לאפשר את ניהולו של ההליך הפלילי באופן ממצה, תוך הגנה על זכויותיהם של הנאשמים, ומאידך, לשמור על ניהולו התקין והיעיל של ההליך (ראו, ע"פ 11426/03 **אחמד חואמדה נ' מדינת ישראל** (31.12.2008)).

10. השיקולים להפעלת הסמכות לא פורטו בהוראת החוק, אך הפסיקה הוסיפה והטעימה כי הן באיחוד המשפטים והן בהפרדתם השיקול המרכזי הוא מניעת עיוות דין.

בהתאם לכך נפסק כי בית המשפט מוסמך להורות על הפרדת המשפטים כדי למנוע עיוות דין או כדי להימנע מתקלה דיונית (ראו ע"פ 350/91 **ממן נ' מדינת ישראל** (1991) להלן: "**עניין ממן**"). בעניין ממן, אליו הפנתה המאשימה, הוגשו כתבי אישום נפרדים כנגד שני נאשמים. המשפטים אוחדו לצורך שלב מסוים במשפט בלבד (שמיעת העדים המשותפים) וזאת **באופן מתוכנן ומוסכם מראש**, בידיעה שאחד מן הנאשמים אמור להעיד כנגד משנהו. לאחר מכן הופרד המשפט שוב על מנת לאפשר לאחד הנאשמים להעיד כנגד חברו.

בית המשפט העליון דחה את טענת הפסלות שהעלה הנאשם כנגד המותב ששמע חלק מן הראיות במאחד לאחר שפוצלו כתבי האישום שוב, וזאת בהתחשב בכך שמדובר היה במהלך מוסכם ומתוכנן מראש.

11. לעמדת התביעה, בענייננו שיקולי יעילות הצדיקו שמיעת פרשת התביעה כולה במאחד, ואילו עם תום פרשת התביעה, על בית המשפט להיעתר לבקשה להפרדת המשפטים על מנת למנוע עיוות דין או למנוע "תקלה דיונית". עיוות דין זה או התקלה הדיונית אותה יש למנוע עניינם אי יכולתה של המאשימה לעשות שימוש בהודעות מי מהנאשמים כלפי האחרים, במקרה ויחליטו להימנע מלהעיד. לנימוקים אלה לא מצאנו בסיס משכנע.

12. כידוע, התביעה איננה יכולה להעיד נאשם אחד כנגד שותפו לעבירה, אלא אם כן הוגשו כתבי אישום נפרדים.

"יוער במאמר מוסגר, כי סעיף 155 מוגבל למקרה בו הנאשם הנקרא להעיד כבר הודה, ואחריותו הוכחה, שאז יש לגזור את דינו קודם למתן עדותו בענין חברו השותף עמו. אולם מקום שלא הודה, חל הכלל כי שותפים לכתב אישום אינם כשירים להעיד כעדי תביעה נגד חבריהם באותו משפט; עם זאת, שותף רשאי להעיד כעד הגנה מטעמו או מטעם שותף אחר הנשפט עמו באותו משפט, ובמסגרת זו, עשויה עדותו גם לשמש להפללת חברו. וכך, מקום ששותף מעיד כעד הגנה במשפט, בו נשפטים יחדיו השותפים לעבירה, בין מטעמו ובין מטעם נאשם אחר, עשויה עדותו לשמש ראייה לחובתו של שותף אחר לאישום. בנסיבות אלה, ניתן גם להציג את הודעתו במשטרה, ולעשות בה שימוש במסגרת סעיף 10א לפקודת הראיות, בין היתר, לצורך הפללת השותף לעבירה המואשם עמו באותו משפט..." (בג"ץ 11339/05 מדינת ישראל נ' בית המשפט המחוזי באר שבע, סא(3) 93 (2006)).

13. חזקה על התביעה כי בטרם קבלת ההחלטה האם להגיש כתב אישום אחד ביחס לנאשמים השותפים לאותה פרשה היא מכלכלת צעדיה מראש, וככל שבכוונתה לעשות שימוש בהודעה של אחד מן הנאשמים כנגד שותפו, פועלת היא להפרדת משפטיהם, על ידי הגשת כתבי אישום נפרדים.

14. האפשרות שנאשם, שסיבך בחקירותיו את אחד משותפיו, יבחר שלא להעיד במשפט היא אופציה סבירה. התביעה איננה יכולה לצאת מתוך הנחה שנאשם פלוני יבחר להעיד במשפטו, וכך תוכל עדותו לשמש כנגד שותפו ורק כאשר יתברר כי הנאשם בוחר שלא להעיד, אזי תתבקש הפרדת המשפטים. ודאי שלא ניתן לקבל התנהלות כזו כמהלך טקטי מחושב מראש, בשים לב לקשיים שעלולים להתעורר כתוצאה ממנה.

15. המאשימה, כך לפי טיעוני בא כוחה, סבורה כי בידיה ראיות מספיקות לשם הרשעתם של הנאשמים 9 ו 10, גם ללא צורך לסמוך על עדותו של הנאשם מס' 18. מכאן ניתן להבין כי בראשית הדרך נבחן הצורך בהפרדת המשפטים ולגישת המאשימה הדבר לא התחייב לצורך גיבוש ראיות ברף הנחוץ להרשעה. לא ברור, לפיכך, מדוע סוברת המאשימה עתה כי בשלב זה הפרדת המשפטים הכרחית למניעת עיוות דין או כדי למנוע תקלה דיונית.

16. למעשה, לא ניתן לדבר כלל על "תקלה דיונית", כאשר מצב הדברים היה ברור עוד בעת שהמאשימה החליטה להגיש כתב אישום אחד כנגד כל הנאשמים ואף התנגדה בתוקף להפרדת המשפטים. מדובר במהלך מחושב, שמטרתו הייתה לשמוע את כל עדי התביעה במאוחד ולשקול הפרדת המשפטים רק בתום פרשת התביעה.

17. לא שוכנענו גם כי אי הפרדת המשפטים בשלב זה תגרום לעיוות דין, שכן, כאמור, לגרסת המאשימה יש בידיה ראיות מספיקות לצורך הרשעת הנאשמים 9 ו 10, גם ללא הסתמכות על עדותו של נאשם מס' 18. למעשה, ההיפך הוא הנכון, שוכנענו כי הפרדת המשפטים בשלב זה עלולה להביא לעיוות דין ולפגיעה בהגנת הנאשמים, אשר בקשתם להפרדת המשפטים נדחתה עוד בשלב מוקדם של ההליך והם כלכלו צעדיהם על בסיס זה לאורך ניהול ההליך. בהקשר זה, איננו מקבלים את טענת באי כוח המאשימה שלפיה כביכול, הואיל וטרם החלה פרשת ההגנה, הפרדת המשפטים לא תסב כל פגיעה להגנת הנאשמים.

אכן, עיוות דין יכול להיגרם גם לאינטרס הציבורי באי גילוי האמת. ראו בהקשר זה את ההחלטה שהתקבלה בתפ"ח (מחוזי ב"ש) 39446-06-17 **מדינת ישראל נ' אלבחירי** (05.02.2020), שם נעתר בית המשפט המחוזי לבקשה להפרדת המשפטים מנימוקים דומים לאלה שבפנינו, לאחר ששוכנע כי אם לא יתיר זאת עלול להיגרם **"עיוות דין קשה ביותר ובלתי הפיך שיש בו כדי להביא לכך שמחסום פרוצדורלי ימנע את חקר האמת"** בפרשה הקשה שהתבררה בפניו. יש לציין כי בית המשפט באותו מקרה בחן וקבע כי לנאשמים לא יגרם כל עיוות דין כתוצאה מהפרדת המשפטים וגם

לא מכך ששני ההליכים שיופרדו ימשיכו להתברר בפניו. כפי שהובהר לעיל, אין סיבה מספקת לקבוע כי האינטרס הציבורי שבבירור האמת יפגע ויגרם במובן זה עיוות דין, הואיל והמאשימה עצמה טוענת כי בידיה ראיות מספקות להרשעת הנאשמים גם ללא צורך בהעדתם זה במשפטו של האחר ולכן לא פיצלה את כתבי האישום מראש. יתרה מכך, גם לו מדובר היה במחדל מצד המאשימה, אשר יצאה מתוך הנחה כי הנאשמים יעידו וסמכה (ללא כל סיבה ברורה) על כך שהיא תוכל לעשות שימוש בגרסתם המסבכת כלפי שותפיהם, הרי מול האינטרס שבגילוי האמת מצווה בית המשפט לקיים הליך תקין והוגן ולהיזהר מלקפח את הגנת הנאשמים. כפי שיפורט להלן, אנו סבורים כי במקרה זה גוברים השיקולים האחרונים.

18. הטעם העיקרי לדחיית הבקשה להפרדת המשפטים נעוץ בקושי לנהל את המשך ההליכים (לאחר הפיצול) בפני מותב זה, אשר יידרש להכריע ולקבוע ממצאים בכתבי האישום הנפרדים שיתנהלו במקביל. במקרה כזה, עלולים להתעורר קשיים אשר יחייבו פסילת ההרכב מטעמים של מראית פני הצדק ואף ייצרו בלב הנאשמים חשש ממשי למשוא פנים.

19. סיטואציה דומה הביאה בע"פ 4402/10 כהן נ' מדינת ישראל (8/8/10) ("פסק דין כהן") לקבלתה של טענת פסלות, שתוצאתה הייתה שמיעת ההליך שהופרד מתחילתו מחדש על ידי מותב אחר. באותו עניין הוגש כתב אישום משותף, אשר ייחס ביצוע עבירת רצח לשני בני זוג. בתום פרשת התביעה, משהוברר כי אין בדעתה של רחל, (בת הזוג), להעיד במשפט, ביקשה המאשימה להפריד את הדיון ולנהלו על פי שני כתבי אישום. ההגנה התנגדה לכך ולחלופין, ביקשה כי אם יפוצל הדיון הוא יערך בפני מותבים שונים. בית המשפט המחוזי בחיפה נעתר לבקשת המאשימה והורה על הפרדת המשפטים, כך ששניהם יתנהלו בפני המותב שהחל בשמיעת הראיות בהליך המשותף. לאחר שניתנה הכרעת הדין בעניינה של רחל, בה נכללו קביעות עובדתיות שיש בהן השלכה על שותפה, וחרף הזהירות בה נקט בית המשפט המחוזי, הועלתה בקשה לפסילת המותב, אשר נדחתה על ידו. בית המשפט העליון קיבל את הערעור שהוגש על החלטה זו בקבעו:

"אמנם, נקודת המוצא שהתגבשה בפסיקת בית משפט זה היא, כי עצם העובדה ששופט דן בעניינים של מספר מעורבים בפרשה אחת ומרשיע את חלקם אינה מקימה, כשלעצמה, עילה לפסילתו מלשבת בדינם של המעורבים האחרים. זאת, בין שמדובר בהליך משותף כנגד כל המעורבים ובין שמדובר בהליכים נפרדים, כפי שמאפשר סעיף 88 לחוק סדר הדין הפלילי ...

יחד עם זאת, נקבע לא פעם כי אין לשלול מצבים בהם ממצאים שקבע בית משפט לצורך הרשעת חלק מהנאשמים יבססו חשש ממשי למשוא פנים בעניינים של האחרים (ראו, למשל: ע"פ 9317/02 גריל נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 1.1.2003)). כך, נקבע בעבר כי ככל שנקבעו בהכרעת הדין ממצאים עובדתיים הקשורים לנאשמים שטרם נגזר דינם, יקשה על השופט להמשיך ולשפוט ללא משוא פנים (ראו: ע"פ 2530/90 אבו עמארה נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(3) 250 (1990); ע"פ 6068/93 גולשווילי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז (5) 606

(1993); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 305 (2006)). בחינתו של כל מקרה תיעשה בהתאם למידת קיומו של חשש ממשי למשוא פנים העולה - אם עולה - מהכרעתו של בית המשפט." (פסק דין כהן, פסקה 5).

20. בהינתן העובדה שהמאשימה עצמה מצביעה על הקשר הראייתי ההדוק בין האישומים המיוחסים לנאשמים הרלוונטיים (המהווים "תמונת ראי"), ניתן לצפות כבר כעת כי ניהול שני ההליכים שיפוצלו בפני מותב אחד תיצור קושי ותעורר טענות פסלות. במקרה כזה, עלול המאמץ הדיוני אליו שאפה המאשימה, כאשר איחדה את עניינם של כלל השותפים לכתב אישום אחד, לרדת לטמיון. לא זו בלבד שיהיה צורך לשמוע שוב את כל פרשת התביעה או חלקים משמעותיים ממנה אלא שלנאשמים, אשר כנגדם מתנהל הליך משפטי מאז ראשית 2107 עלול להיגרם עיוות דין ממשי הכרוך בהארכת המשפט מעבר לצורך וללא הצדק ממשי.

21. לאור האמור, אנו דוחים את הבקשה להפרדת המשפטים.

22. גם דינה של הבקשה החלופית להידחות. ראשית, מדובר למעשה באותה בקשה בכסות אחרת. שינוי סדר הבאת ראיות ההגנה רק יביא לדחייה בהכרעה האם יש צורך בהפרדת המשפטים. כפי שהבהירה המאשימה - אם יחליט נאשם מס' 18 להעיד במשפטו, יתייתר הדיון בבקשה. לעומת זאת, אם יבחר הנאשם מס' 18 שלא להעיד, אזי תוכל המאשימה לעתור להפרדת המשפטים, על מנת שתפתח בפניה הדרך לקרוא לו כעד מטעמה במשפטם של נאשמים 9 ו- 10.

23. מכל הנימוקים שפורטו לעיל, כשם שאין הצדקה בשלב זה לסטות מסדרי הדין ו"מדרך המלך", ניתן לצפות כבר כעת כי לא יהיו גם טעמים אחרים וטובים יותר להפריד את המשפטים בשלב מאוחר יותר, כאשר יתברר האם נאשם מס' 18 בוחר להעיד אם לאו, והחשש מפני עיוות דין יישאר כפי שהוא.

24. כפי שמציינת המאשימה בטיעוניה, היא סוברנית בהחלטה כיצד לקבוע את סדר הופעתם של הנאשמים בכתב האישום, לכך יש השלכה על הסדר בו יביאו הנאשמים את פרשות ההגנה שלהם. אם סברה המאשימה כי יש חשיבות ליכולת שלה להסתמך על עדותו של נאשם זה או אחר כנגד שותפיו, לא הייתה מניעה כי תבחר מראש בסדר אחר של הנאשמים בכתב האישום.

25. לטענת המאשימה, סדר שמיעת ראיות ההגנה על פי סדרם של הנאשמים בכתב האישום איננו מיועד להגן על אינטרס כזה או אחר שלהם ולכן גם ניתן בקלות יחסית לשנותו.

אכן, סעיף 160 לחסד"פ קובע ברירת מחדל לגבי אופן הבאת ראיות ההגנה במקרה של ריבוי נאשמים אך מאפשר לבית המשפט לתת הוראה אחרת בהקשר זה. בית המשפט המחוזי בפרשת "פל-קל" קיבל את בקשתם של שניים מן הנאשמים (אליה הצטרפה המאשימה) לשנות את סדר הבאת הראיות של ההגנה באופן שקודם תישמע עדות הנאשמים עצמם לפי סדר הופעתם בכתב האישום ורק לאחר מכן יביא כל נאשם את

מסכת הראיות שלו. באותו עניין נקבע כי סדר הבאת הראיות בהתאם להוראות סעיף 160 לחסד"פ לא נועד להגן על אינטרס מיוחד של הנאשמים. בין נימוקיו, עמד בית המשפט בעניין "פל-קל" על כך שעמידה על הסדר הקבוע בחוק עלולה להביא לעיתים לפגיעה בלתי מידתית בזכויות הנאשמים ולהעניק יתרון לנאשם או הנאשמים המביאים אחרונים את פרשת ההגנה שלהם במלואה, על פני הנאשמים הפותחים בהבאת הראיות.

בית המשפט המחוזי שוכנע שם כי לא רק שיקולי יעילות, אלא בעיקר שיקולים שבמהות, הנוגעים למניעת יתרון בלתי הוגן לנאשם זה או אחר בניהול הגנתו, מצדיקים סטייה מן הסדר הקבוע כ"ברירת מחדל" בסעיף 160 לחסד"פ, בפרט כאשר קיים ניגוד עניינים בין הנאשמים.

משמע, בעניין "פל-קל" הובילו שיקולים הנוגעים למניעת עיוות דין, הקשורים ביכולת הנאשמים להתגונן מפני האישומים שעמדו כנגדם לשינוי סדר הבאת ראיות ההגנה.

26. נוסף, כי המאשימה מפנה ומסתמכת על החלטתו של כב' השופט ד"ר ע. בנימיני בת"פ (שלום - ת"א - יפו) 1349/98 **מדינת ישראל נ. אורטיס בע"מ**, מיום 4.7.99 בה נדונה בקשה דומה להפרדת משפטו של אחד מן הנאשמים מיתר הנאשמים שכנגדם הוגש כתב אישום באותה פרשה. בית המשפט עמד שם על הקושי הצפוי מכך שמשפטו של הנאשם שיופרד יצטרך להתברר בפני מותב אחר, תוך שמיעת פרשת התביעה מתחילתה, והחליט לשנות את סדר שמיעת פרשת ההגנה מתוך תקווה כי ההכרעה בסוגיית הפרדת המשפטים, נוכח השלכותיה, תתייתר אם יחליט אותו נאשם להעיד בכל זאת במשפטו. במקרה שלפנינו, אין הצדקה לשנות את סדר הבאת הראיות מטעם ההגנה כאשר ברור כבר כעת כי באיזון בין האינטרסים הנוגדים, כפי שהובאו לעיל, גם אם יחליט הנאשם מס' 18 שלא להעיד, הרי תוצאה שלפיה, יהיה צורך לשמוע מחדש את כל פרשת התביעה או חלקה, לאחר פיצול המשפטים תהא לא נחוצה, בלתי מידתית וכרוכה בגרימת עוול לנאשמים.

כאמור, בענייננו, לא זו בלבד ששינוי סדר הבאת ראיות ההגנה (תוך דחיית מועד ההכרעה בשאלה האם יש צורך להפריד את המשפטים), איננו נחוץ לשם מניעת עיוות דין, אלא שהוא עלול להביא לפגיעה בהגנת הנאשמים ולגרום לעיוות דין. בנסיבות אלה, דין הבקשה להידחות.

27. מעבר לדרוש יאמר, כי לא ברור כיצד ההפניה לתזכיר חוק סדר הדין הפלילי (הפרדת המשפט) התשע"ז - 2016, אשר אף הוא מתנה את סמכותו של בית המשפט להורות על הפרדת המשפט ולהמשיך לדון בהליכים שהופרדו בכך שלא יגרם עיוות דין, ואשר לא קודם מאז שנת 2016, מסייע למאשימה בטענותיה.

28. לסיכום, הבקשה על שני רכיביה נדחת בזאת.

ניתנה היום, ה' אב תשפ"א, 14 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

סאב דבור, שופט

יפעת שיטריט, שופט

אסתר הלמן, שופט
ס. נשיא